

здоров'ю учасників кримінального провадження. В такому випадку, слід враховувати та співвідносити доцільність та відповідність такого ступеню ризику життям та здоров'ям людей, цілям досудового розслідування в цілому, оскільки згідно зі статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1].

Крім того, проведення слідчого експерименту може бути неможливе у випадку коли місце події перебуває на окупованій та непідконтрольній території, а проведення слідчого експерименту в іншому місці не забезпечить задоволення потреб досудового розслідування, оскільки знову ж таки постає питання про безпеку учасників кримінального провадження.

Аналогічні труднощі постають на всіх етапах проведення інших слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану, які ще належить чітко окреслити та вирішити сучасній науці для забезпечення потреб практичної діяльності органів досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua..>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України Дата оновлення: 06.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

Овчаренко Леся Валеріанівна,
доцент кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

КОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЯК ПЕРЕШКОДИ ПОСИЛЕННЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Метою Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки є досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. В стратегії корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів [1, с. 7].

Україна сьогодні переживає дуже складний період в умовах військової агресії, що негативно відображається на економічному

розвитку нашої країни. Разом з тим, негативні наслідки відчуваються також і від певних корупційних дій чиновників. Тому в Антикорупційній стратегії розглядаються напрями підвищення ефективності системи запобігання та протидії корупції, визначені пріоритетні сфери протидії корупції.

Однією з таких сфер визнано державне регулювання економіки. Серед проблем в сфері державного регулювання економіки неефективний механізм здійснення попереднього контролю та оцінки впливу на конкуренцію при створенні та функціонування суб'єктів господарювання обумовлює негативний вплив на конкуренцію [1, с. 33].

Конкуренція є одним з основних механізмів функціонування ринкової економіки, стимулом для суб'єктів господарювання покращувати свою продукцію, збільшувати її обсяги, якомога якісніше задовольняти потреби споживачів. Відсутність ефективної конкуренції призводить до погіршення ринкової ситуації. Завдання держави, в зв'язку з цим, полягає в тому, щоб створити найкращі умови для функціонування ефективних конкурентних механізмів. В Антикорупційній стратегії на 2021–2025 роки зазначено, що очікуваними стратегічними результатами є запровадження на законодавчому рівні дієвих механізмів контролю впливу на конкуренцію у зв'язку з можливими антиконкурентними діями у секторах економіки [1, с. 33].

Положення Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки підкріплюються положеннями Стратегії економічної безпеки до 2025 року. В даному документі зазначено, що однією з загроз в сфері виробничої безпеки є недостатній рівень ефективної конкуренції на певних потенційно конкурентних товарних ринках, недостатня ефективність державного регулювання у сфері природних монополій [2]. Таким чином, неефективна конкурентна ситуація в Україні є загрозою для економічної безпеки України в цілому.

Ще один важливий аспект, який необхідно взяти до уваги – отримання Україною статусу кандидата в ЄС та необхідність узгодження законодавчих норм в різних сферах, в тому числі в сфері конкурентних відносин..

Систему принципів правого регулювання відносин конкуренції в Євросоюзі можна представити наступними принципами:

– заборона антиконкурентної поведінки як приватних, так і державних підприємств, тобто заборона узгодженої практики;

– заборона зловживання домінуючим становищем у межах внутрішнього ринку Євросоюзу, оскільки це може вплинути на торгівлю між державами-членами;

– контроль за концентраціями в Євросоюзі;

– контроль, нагляд та моніторинг за допомогою, що надається державами-членами або через державні ресурси у будь-якій формі і будь-коли, яка загрожує спотворити конкуренцію, надаючи перевагу певним підприємствам або виробництву певних товарів [3, с. 168–170].

В українському законодавстві, зокрема в Законі України «Про захист економічної конкуренції» закріплені норми, пов'язані з питаннями концентрації, узгоджених дій, зловживання домінуючим становищем. Проте слід враховувати особливості їх дії в умовах воєнного стану. Так зокрема, відповідно до розпорядження, оприлюдненого 7 березня 2022 року, АМКУ вирішив до припинення чи скасування воєнного стану зупинити розгляд:

– заяв та справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

– заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

– заяв про захист прав/недобросовісну конкуренцію;

– заяв про надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації;

– заяв про перевірку/перегляд рішень АМКУ;

– повідомлень, заяв та справ про державну допомогу, листів про надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги;

– скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Проте учасники концентрацій та/або узгоджених дій не звільняються від необхідності подавати до АМКУ заяви на концентрацію та узгоджені дії [4; 5].

Таким чином, необхідність створення з боку держави умов для ефективної конкуренції є важливою складовою зміцнення економічної безпеки держави. Це вимагає посилення заходів, пов'язаних з запобігання корупційних проявів в сфері державного регулювання економіки.

Список використаних джерел

1. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>.

3. Смірнова К.В. Правовий порядок конкуренції в Європейському Союзі (новітні тенденції розвитку): дис... док. юр. наук: 12.00.11 Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2015. 500с. URL: <https://rd.ua/storage/lessons/513/4%А1.pdf>.

4. Розпорядження про деякі питання організації діяльності Антимонопольного комітету України в умовах воєнного стану від 7.03.2022 року. URL: <https://amcu.gov.ua/news/rozporyadzhennya-pro-deyaki-pitannya-organizaciyi-diyalnosti-antimonopolnogo-komitetu-ukrayini-v-umovah-voeyennogo-stanu>.

5. П. Логінов Діяльність АМКУ в умовах воєнного стану. URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/diyalnist-amku-v-umovah-voeyennogo-stanu>.

Оліфіренко Олена Геннадіївна,
юрист, експерт у сфері публічних
закупівель

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Із запровадженням 24 лютого 2022 року воєнного стану, адаптація законодавства у сфері закупівель, зокрема фокусується на імplementації директив ЄС у сферах публічних та оборонних закупівель, а також вже відповідних практик та напрацювань в умовах надзвичайної ситуації, як пандемія COVID-19. За цих обставин, досвід та практика України в умовах війни з російським агресором, на сьогоднішній день не має аналогів або прецедентів в країнах ЄС та, можливо, у світі.

На етапі визначення необхідних механізмів, алгоритмів та порядку проведення закупівель в умовах воєнного стану, для забезпечення потреб держави, територіальних громад, об'єднаних територіальних громад та потреб сектору безпеки і оборони, всі учасники закупівель зіштовхнулися із проблематикою застосування чинного законодавства. Антимонопольний комітет України та Держаудитслужба України призупинили свою роботу в